

ಹೆಂಡಿರನಾಳುವಳಿ ಕನ್ನಿಕೆ

- 1. Ref.:** Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 3, Mahatmya Gnyana, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru.
- 2. Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi
- 3. Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 1, Jeevana Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao
- 4. Note:** The lyrics given without highlights are as per Ref. 2. The wordings in Ref. 3 are similar to Ref. 2. But the lyrics are different as per Ref. 1 and are given separately in **green highlights**. Also there are lesser stanzas in Ref. 1.
- 5. Note:** Singer has followed the lyrics as in Ref. 2.

ರಾಗ ಶಂಕರಾಭರಣ

ತಾಳ ಆದಿ

ಹೆಂಡಿರನಾಳುವಳಿ ಕನ್ನಿಕೆ

ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸೀ ಕನ್ನಿಕೆ || ಪ ||

ಮೇರು ಮಂದರವ ಕಡೆಗೋಲನೆ ಮಾಡಿ

ಉರಗ ವಾಸುಕಿ ನೇಣ ಮಾಡಿ

ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿ ಸುರರಸುರರು ಮಧಿಸಲು

ಕೂರುಮ ರೂಪವ ಧರಿಸಿದ ಕನ್ನಿಕೆ || 1 ||

ಶಿಶುರೂಪ ತಾಳಿದ ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ

ಆ ಸಮಯ ಜಲದೊಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡು

ವಶವಾಗದ ಮುನ್ನ ಹೂವಿನೊಕ್ಕಳಲ್ಲಿ

ಬಸಿರಿಂದ ಬೊಮ್ಮನ ಪಡೆದಾ ಕನ್ನಿಕೆ || 2 ||

ಪಟ್ಟಾವಳಿಯನುಟ್ಟು ಬೊಟ್ಟಾ ಕುಪ್ಪಸ ತೊಟ್ಟು

ಬೊಟ್ಟು ಗಿಂಡಿಯ ಕೈಲಿ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು

ದಿಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪವ ತಾಳಿ ದೈತ್ಯರನೆಲ್ಲ
ಅಟ್ಟಹಾಸದಿ ಮೋಹಿಸಿದ ಕನ್ನಿಕೆ || 3 ||

ಅಂಥ ಇಂಥವನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ
ಸಂತತ ಸುರರಿಗೆ ಅಮೃತವನು
ಪಂಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸದೆ ಬಡಿಸಿದ
ಎಂಥಾ ಸೊಬಗಿನ ಮೋಹದ ಕನ್ನಿಕೆ || 4 ||

ಬೇಗೆಗಣ್ಣಿನಿಗೆ ಬಿಸಿ ಕೈಯನಿಡಲು ಬರೆ
ಭೋಗದಾಸೆಯ ತೋರಿ ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಡ
ಭಾಗೀರತಿಯ ಪಿತ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ
ಭೋಗಿ ಬೇಲೂರ ಚೆನ್ನಿಗ ಕನ್ನಿಕೆ || 5 ||

Note: The below given lyrics are as per Ref. 1 above.

ರಾಗ ಶಂಕರಾಭರಣ ತಾಳ ಆದಿ

ಹೆಂಡಿರನಾಳುವಳೀ ಕನ್ನಿಕೆ
ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಹಂಗುಸೀ ಕನ್ನಿಕೆ || ಪ ||

ಅಂಥಿಂಥವಳೆಂದು ಅಳವಡಿಸಲು ಬೇಡ
ಇಂಥ ಸೊಬಗನಂತ ಏನೆಂಬೆನೊ
ಸಂತತ ಸುರ-ದನುಜರಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಿ
ಪಂಕ್ತಿಯೊಳಮೃತವ ಬಡಿಸಿದಳು || 1 ||

ಶಿಶುವು ಬೊಂಬೆಯ ತೋರ ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ
ಆಸುಮಯ ಜಲದಲಿ ಮಲಗಿ ಮೈಮರೆದಳು
ಒಸಗೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ ಹೊಕ್ಕುಳ ಹೂವಿನಲಿ
ಬಸುರಲಿ ಬೊಮ್ಮನ ಪಡೆದಳೀ ಕನ್ನಿಕೆ || 2 ||

ಬೇಗೆಗಣ್ಣವನಿಗೆ ಬಿಸಿಗೈಲಿ ತಾಗುವಾಗ
ಭೋಗದ ಸೋಗ ತೋರಿ ಬೂದಿಯ ಮಾಡಿ

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಇದು ಮೋಹಿನೀ ಅವತಾರದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಪದ. ಬೇಲೂರ ಚೆನ್ನಕೇಶವನಿಗೆ (ಇಲ್ಲಿಯ ದೇವರು) ಮೋಹಿನೀ ರೂಪದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಸರು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿರಬಹುದು.

ಹೆಂಡಿರನಾಳುವಳಿ ಕನ್ನಿಕೆ - ಈ ಹೆಣ್ಣು (ನಾರಾಯಣನು), ಶ್ರೀದೇವಿ, ಭೂದೇವಿ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಅವರವರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುವುದು. ಮೋಹಿನೀ ರೂಪದ ವಿಷ್ಣು

ಗಂಡನಿಲ್ಲದ - ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದುದರಿಂದ, ಅವನಿಂದ ಮಿಗಿಲಾದ ದೈವವಿರದು.

ಅಳವಡಿಸು = ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಹೇಳು

ಅನಂತ = ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದಷ್ಟು

ದನುಜ = ರಾಕ್ಷಸರ ಒಂದು ಪಂಗಡ (ಪ್ರಾಚೀತಸ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಅಶಿಕ್ಷಿಯ ಸಿ ಮಗಳು ದನು. ಇವಳು ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಇವಳ ಸಂತತಿಯವರಿಗೆ ದನುಜ ದಾನವರೆಂಬ ಹೆಸರು)

ಪ್ರಪಂಚದಿ = ಪಂಕ್ತಿ ಯಲ್ಲಿ ಪರ ಪಂಕ್ತಿ ಮಾಡಿ

ತೋರ = ಶಿಶುವಿನ ಅಳತೆಯಷ್ಟು

ಮೇರು ಮಂದರವ... - ಪಾಲಗಡಲನ್ನು ಅಮೃತಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೂ ದಾನವರೂ ಕಡೆದ ಸಂದರ್ಭ (ಅಮೃತ ಮಥನ).

ಅಸುಮಯ = ಮೂಲ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ

ಒಸಗೆ = ಮದುವೆ

ಶಿಶುರೂಪ ತಾಳಿದ... - ಮಹಾಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗುವಿನಂತೆ ತೋರಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಣ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭ ('ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಭಾಂಡ ಮುದರೇ ನಿಧಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಭುಜಾಂತರಗತಃ ಸ್ವರತೋಪಿ ಜಾಗ್ರೇ')

ಪಟ್ಟವಾಳಿಯನುಟ್ಟು... - ಅಮೃತ ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿನಿಯಾಗಿ ಬಂದದ್ದು.

ಬೇಗೆ ಗಣ್ಣಿಗೆ - ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ, ಅವನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಭಸ್ಮಾಸುರ ಅವನನ್ನೇ ತೀರಿಸಲು ತೊಡಗಿದಾಗ, ಮೋಹಿನಿಯು ಅವನನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ, ನಾಟ್ಯವನ್ನಾಡಿ ಅಸುರನನ್ನು ಜಾಣತನದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಕತೆ ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ಭಾಗೀರಥಿಯ ಪಿತ - ಹರಿಯ ಪಾದಗಳಿಂದ ಗಂಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಳೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ.

ಬಿಸುಗೈ ತಾಗುವಾಗ = ಭಸ್ಮಾಸುರನು ಇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡಲು ಬರುವಾಗ

Classification: Keerthane

Ankita: purandara vittala

Location: Belur, Karnataka State

Category: Samudra Mathana, Mohini Avatara

Sub-Category: patni, pati, hengasu, uraga, ksheera, samudra, sura, asura, niru, aladele, preeti, amruta, kannu, kai, bhagirati, parvata, kurma, brahma, belur, loka, yogi, Vishnu,

Pravachana: NA

Explanation: NA